

(דף מ"ט ע"א) ב.ו.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, שְׁלֹטְנוּתָא דְּמַצְרַיִם שְׁלִיט עַל כָּל שְׂאֵר עַמִּין, פִּינֵן דְּאַתְבַּר חֵילָא דְּמַצְרַיִם, אֲתַבַּר חֵילָא דְּשְׂאֵר עַמִּין. מְנַלְו, דְּכַתִּיב, (שמות טו) אִזְ נִבְחָלוּ אֱלֹפִי אָדוֹם וְגו'. וְכַתִּיב (שמות טו) שְׁמַעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן וְגו'. בְּגִין דְּבִלְהוּ הוּוּ אֲחִידָן בְּפּוֹלְחָנָא דְּמַצְרַיִם, וְאֲחִידָן בְּמַצְרַיִם לְסִיּוּעָא דְּלַהוּן. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, פְּלַחוּ בְּעָאן לְסִיּוּעָא דְּמַצְרַיִם, לְאַתְתַּקְפָּא. וְעַל דָּא, פִּינֵן דְּשְׁמַעוּ גְבוּרָן דְּעַבְדֵי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּמַצְרַיִם, רְפוּ יִרְיֵהוּן, וְלֹא יִכִּילוּ לְמִיָּקָם, וְאִזְדַּעְזְעוּ כְּלָהוּ, וְאַתְבַּרוּ (משולשליהוּן) מְשִׁילְטְנָתְהוּן. וְדָאי פִּד אֲתַבַּר חֵילָא דְּלַהוּן לְעֵילָא, אֲתַבַּר חֵילָא דְּכָל אֵינֵן דְּאַחִידָן בֵּיהּ, פִּינֵן דְּאַתְבַּר חֵילָא דְּכְלָהוּ לְעֵילָא, כָּל הֵי דְּלִתְמָא אֲתַבַּרוּ, בְּגִין (ההוּא) הָאִי חֵילָא דְּאַתְבַּר בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִין כְּדָ וַיִּסַּר אֶת אֹפֶן מְרַכְבוֹתָיו כְּתִיב. וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדוֹת, דִּהָא כֵּד דָּא אֲתַבַּר, לֹא הוּוּ אֲזִילִין.

תָּא חֲזִי דְּהָכִי הוּא, דְּלֹא כְּתִיב וַיִּסַּר אֶת אֹפֶינֵי מְרַכְבוֹתָיו, אוֹ אֹפֶן מְרַכְבוֹתוֹ, אֲלֵא וַיִּסַּר אֶת אֹפֶן מְרַכְבוֹתָיו. בְּגִין הָאִי חֵילָא, דְּבִלְהוּ הוּוּ מְתַדְבְּקָן בֵּיהּ. (הָכִי אֲקָרִיו)

וְתוּ, וַיִּסַּר אֶת אֹפֶן מְרַכְבוֹתָיו, תָּא חֲזִי, (וַיִּסַּר אֶת אֹפֶן מְרַכְבוֹתָיו) זְכָאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲתַרְעֵי בְּהוּ, לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוּ, וְלִמְהֵי לְהוּ חוֹלְקֵי, וְלִמְהֵי אֵינֵן חוֹלְקֵיהּ. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (דברים יג) וְבוּ תִדְבְּקוּן. וְכַתִּיב (דברים ד) וְאַתֶּם תִּדְבְּקוּם בְּיַי אֱלֹהֵיכֶם, בְּיַי מִמֶּשׁ. וְכַתִּיב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹו יְהוָה. וְכַתִּיב (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נִחְלָתוֹ. דְּאַפִּיק לֹוּן מִזְרַעָא קִדְשָׁא, לְמַהֲוּי חוֹלְקֵיהּ, וְעַל דָּא יְהַב לֹוּן אֲזִירִיתָא קִדְשָׁא עֲלָאָה, גְּנִיזָא תְּרֵי אֲלֵפִין שְׁנִין, עַד לֹא יִתְבַּרֵי עֲלָמָא, וְהָא אֲתַמַּר. וּבְגִין רְחִימוּתָא דִּילֵיהּ יְהֵבָא לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהֲוּ אֲבַתְרָהּ, וְלִאַתְדַּבְּקָא בְּהּ. תָּא חֲזִי, כָּל מְשִׁירֵיין דְּלְעֵילָא, וְכָל אֵינֵן רְתִיכִין, כְּלָהוּ אֲחִידָן אֲלֵין בְּאֵלֵין, וְרִגְזִין בְּדַרְגִּין, אֲלֵין עֲלָאֵין, וְאֲלֵין תַּתְּאֵין, וְהָא אוֹקְמוּהָ, דְּכַתִּיב, (תהלים קד) זֶה הֵיָם גְּדוֹל. וְחִיּוּתָא קִדְשָׁא עֲלֵיהּ, וְכְלָהוּ אוֹכְלוֹסִין וּמְשִׁרֵין, כְּלָהוּ נְטִלִין תַּחּוֹת יְדֵיהּ, עַל מִימְרָה נְטִלִין, וְעַל מִימְרָה שְׂרָאן. בְּעַדְנָא דְּהָא נְטִלָא, כְּלָהוּ נְטִילִין, בְּגִין דְּכְלָהוּ אֲחִידָן בְּהּ. (אָמַר ר' יִצְחָק).

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעֵי קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, לְאַעֲבָרָא לְאוֹכְלוֹסִין דְּפִרְעָה לְתַתְּא, אַעֲבַר בְּקַדְמִיתָא לְתַתְּא חֵילָא דְּלַהוּן, כְּמָה דְּאוֹקְמוּנָא. מַה עָבַד. אַעֲבַר וְסִלִּיק תַּתְּא אֲתַר קִדְשָׁא עֲלָאָה, דִּתְהוּהּ מְדַבֵּר (פִּי מְנַהֵי) לְכָל אֵינֵן רְתִיכִין, פִּינֵן דְּהָאִי אֲסִתְלִיק, הִנְהוּ כְּלָהוּ מְשִׁירֵין לֹא יִכִּילוּ לְדַבְּרָא, פִּינֵן דְּאֵינֵן לֹא יִכִּילוּ, תַּתְּא מְמַנָּא דְּמַצְרַאֵי אַעֲבָרוּ לֵיהּ מְשִׁילְטְנֵיהּ, וְאַעֲבַר בְּנִגְרָא דְּדִלִיק, וּכְדִין שְׁלֹטְנוּתָא דְּמַצְרַאֵי אֲתַעֲדִי. וְעַל דָּא, אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּחִמוּ מְמַנָּא דְּמַצְרַיִם אֲתַוְקַד בְּנִגְרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְּקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְיִמָּא, קָרָא קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְמַמְנָא רַבְרָבָא דְּעַל יִמָּא, אָמַר לֵיהּ, בְּשַׁעֲתָא דְּעַבְדִּית אָנָּא עֲלָמָא, מְנִיתִי לְךָ עַל יִמָּא, וְתַנָּאִי אִית לִי עַל יִמָּא, דִּי יְבוּע מִימּוֹי מְקָמִי בְּנִי. הַשְׁתָּא מָטָא עַדְנָא, דִּיעֲבָרוּן בְּנֵי בְּגוּ יִמָּא. לְבַתָּר מַה כְּתִיב, וַיִּשָּׁב הֵיָם לַפְּנוֹת בְּקָר לְאִיתְנּוּ. מָאִי לְאִיתְנּוּ, לְתַנָּאוּ דִּתְהוּהּ לֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא כֵּד פְּרָא עֲלָמָא.

וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל שְׂרָאן עַל יַמָּא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל חֲמָאן, גְּלַגְלֵי יַמָּא סְלָקִין וְנַחְתִּין, זְקָפוּ עֵינֵיהוּ, וְחָמוּ לְפָרְעָה וְלֹא וְכָלוּסִין דִּילֵיהּ, דִּחִילוּ וְצַעְקוּ. וְהָא אַתְמַר. הַיָּם רָאָה, מַה חֲמָא יַמָּא. אַרְוָא דִּיוֹסָף קָא חֲמָא, וְעָרַק מִקְמֵיהּ. מָאִי טַעְמָא, (בְּגִין) דְּכַתִּיב, (בראשית לט) וַיִּנָּס וַיֵּצֵא חֲחוּצָה. וְעַל דָּא הַיָּם רָאָה וַיִּנָּס, וְכַתִּיב וַיָּסֵר אֶת אֹפֶן מִרְכַּבּוֹתָיו וְגו' אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּחָמוּ אַרְעָא דְּמַצְרַיִם, פְּאֵלוּ אַתְרוּקְד בְּנוּרָא, כְּדִין אַמְרוּ אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רבי חייא ורבי יוסי, הוּוּ אֲזֵלִי בְּמִדְבָּרָא, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, תָּא וְאִימָא לָהּ, דְּכַד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי לְאַעְבְּרָא שׁוֹלְטָנוּתָא דְאַרְעָא, לָא עָבִיד, עַד דְאַעְבְּרָא שׁוֹלְטָנוּתָא דְלַהוֹן בְּרַקִּיעָא, וְלָא אַעְבְּרָא שׁוֹלְטָנָא דְלַהוֹן, עַד דְמָנִי אַחְרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְלָא יִגְרַע (שׁוֹלְטָנוּתָא) שְׁמוּשָׁא דְלַהוֹן (דף מ"ט ע"ב) בְּרַקִּיעָא, בְּגִין לְקַיָּמָא מַה דְכַתִּיב, (דניאל ד) וְלָמַן דִּי יַעֲבָא יִתְנַיְתָהּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאִי הָכִי הוּא.

פְּתַח ר' יוסי ואמר, (תהלים ח) יי' אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שְׁמִךְ בְּכָל הָאָרֶץ. יי' אֲדוֹנֵינוּ: כַּד בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַבְרָא חֵילָא דְעַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, אַתְקִיף דֵּינֵיהּ עַלְיָהּ, וְתַבַּר לִזְוִן, וְאַעְבְּרָא מִקְמֵיהּ שׁוֹלְטָנוּתָא דְלַהוֹן.

אֲשֶׁר תִּנְהַג הוֹדָה עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר נִתְּתָ מִיבְעֵי לֵיהּ, אוֹ תִּנְהַג הוֹדָה, מַהוּ אֲשֶׁר תִּנְהַג הוֹדָה. אֵלֶּא דָּא הוּא רְזָא דְנַהֲרָא עֲמִיקָא דְכֻלָּא, וְדוֹד בְּעָא בְּעוֹתֵיהּ, לְמַנְגַּד מְנִיָּה עַל הַשָּׁמַיִם, וְדָא הוּא אֲשֶׁר. כְּמַה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ג) אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה.

בְּשַׁעְתָּא דְהָאִי נַהֲרָא עֲמִיקָא דְכֻלָּא, נְגִיד וְנַפִּיק עַל הַשָּׁמַיִם, כְּדִין כְּלָא בְּחִידוֹ, וּמְטְרוֹנִיתָא אַתְעֲטַרַת בְּמִלְפָּא, וְכָל עַלְמִין פְּלַחוּ בְּחִידוֹ, וְשׁוֹלְטָנוּתָא דְעַמּוּן עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, אַתְעֲבַר מִקְמֵי מְטְרוֹנִיתָא, וְכְדִין זְקָפִין רִישָׁא כָּל מָאן דְאַחֲדִידוּ בָּהּ.

אֲדִהְכִי חָמוּ חַד בְּר נָשׁ, דְתָהוּ אַתִּי, וְחַד מְטוּלָא קְמֵיהּ. אָמַר רַבִּי חֵיָא, גִּזִּיל, דְלָמָּא הָאִי בְר נָשׁ עוֹבֵד עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת הוּא, אוֹ עִם הָאָרֶץ הוּא, וְאַסִּיר לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּחִדֵּיהּ בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, נִיתִיב הָכָא, וְנַחְמִי, דְלָמָּא נַבְרָא רַבָּא הוּא.

אֲדִהְכִי, אַעְבְּרָא קְמֵיהּ, אָמַר לֵיהּ, בְּדוּקְפָא דְמַעְבְּרָא דְקוּטִיפָא דְהָאִי, חֲבָרוּתָא אַבְעִי, וְאַנָּא יְדַעְנָא אַרְחָא אַחְרָא, וְנַסְטִי מֵהָאִי, וְאַנָּא בְּעִינָא דְאִימָא לְכוּ, וְלָא אַתְחִיבְנָא בְּכוּ, וְלָא אַעְבְּרָא עַל מַה דְכַתִּיב, (ויקרא יט) וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, וְאַתְּנִין כְּסוּמִין בְּאַרְחָא דָּא, וְלָא תִסְתַּכְּנוּ בְּנַפְשֵׁיכוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאֹרִיכְנָא הָכָא, אַתְחַבְּרוּ בְּחִדֵּיהּ. אָמַר לִזְוִן, לָא תִשְׁתַּעֲבוּ מִיְדֵי הָכָא, עַד דְיַעְבְּרָא בְּהָאִי. סְטוּ בְּאַרְחָא אַחְרָא.

כְּתַר דְנַפְקוּ מֵהָהוּא אַתְרָא, אָמַר לִזְוִן, בְּהָהוּא אַרְחָא אַחְרָא, הוּוּ אֲזֵלִי וְמָנָא חֲדָא, חַד פְּלַחַן חֲכָם, וְחַד פְּלַחַן עִם הָאָרֶץ בְּחִדֵּיהּ, קָם הָהוּא עִם הָאָרֶץ בְּהָהוּא אַתְרָא עַלְיָהּ וְקְטִלֵיהּ. מֵהָהוּא יוֹמָא כָּל מָאן דְאַעְבְּרָא בְּהָהוּא אַתְרָא, מִסְתַּכְּן בְּנַפְשֵׁיהּ. וְהָא מִתְחַבְּרִין תַּמָּן מִשְׁדֵּי טוּרָא, וְקְטִלִין וְקַפְחִין לְבַנֵּי נָשָׂא, וְאִינוּן דִּי־דְעִי לָא עֲבָרֵי תַמָּן, וְבְעֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְמָא דְהָהוּא כְּהָנָא כָּל יוֹמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה י') עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד וְגו' הָא אִוְקְמוּהָ אֵינּוֹן מְאִירֵי מְתִיבְתָּא. אָבֵל אָנָּא לָא אִמְיָנָא לְכוּ הֲכִי, אֵלָּא דְרָזָא דְמִלָּה אִוְלִיפְנָא. עוֹד הַיּוֹם, מָאן יוֹמָא דִין. אֵלָּא, הֲכִי כְתִיב, (שמות ה) וַיִּקַּח אֶהָרָן אֶת אֵלִישֶׁבַע בֶּת עַמִּינָדָב. וְרָזָא הוּא, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְאֶהָרָן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא דִילָּה, לְתַקְנָא בֵיתָהּ וּלְשִׁמּוּשָׁא לָהּ, וּלְמִיעַל לָהּ לְמַלְכָּא לְאַזְהוּוּנָא כְחָדָא, מִפְּאָן וּלְהִלָּאָה, כֹּל כִּהֲוֵן דְמִשְׁמִשׁ בְּמַקְדִּישָׁא, כְּגוּוֹנָא דְאֶהָרָן.

אֶחֱימְלֵךְ כְּהֵנָּא רַבָּא עֲלָאָה הָוָה, וְכֹל אֵינּוֹן כְּהֵנִי בְהִדְיָה, כְּלָהּוּ הוּו שׁוֹשְׁבֵינִין דְמִטְרוּנִיתָא, כִּיּוֹן דְאֶתְקַטִּילוּ, אֶשְׁתַּאֲרַת מִטְרוּנִיתָא בְּלַחֲוֹדָהָא, וְאֶתְאָבִיד שׁוֹשְׁבֵינָא דִילָּה, וְלָא אֶשְׁתַּבַּח מָאן דְמִשְׁמִשׁ קָמָה, וַיִּתְקַן בֵּיתָהּ, וַיַּחֲדִי לָהּ לְאַזְהוּוּנָא עִם מַלְכָּא.

כְּדִין מַהֲהוּא יוֹמָא, אֶתְעַבְרָא לְשִׁמְאָלָא, וְכִיּוֹמָא עַל עֲלָמָא, כְּמִין עַל פְּלָא, קְטִיל לְשִׁאוּל וְלִבְנוֹי, אֶתְאָבִיד מִיְנֵיהוּ מַלְכוּ, מִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל כְּפָה אֶלְפִין וְכְפָה רְבוּוֹן. וְעַד כְּעַן, הַהוּא חוֹבָה הָוָה תְּלִי, עַד דְאֶתָּא סְנַחְרִיב וְאַרְגִּיז פְּלָא.

וְדָא הוּא עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב, דָּא הוּא יוֹמָא עֲלָאָה, וּמָאן אִיהוּ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְאֶבְרַת שׁוֹשְׁבֵינִין דִילָּה, הַהִיא דְאֶשְׁתַּאֲרַת פְּלָא יְמִינָא, (דְּהוּי לִיה) לְאֶתְדַבְּקָא בְּשִׁמְאָלָא. דְּכְהֵנָּא יְמִינָא הוּא. (ובגין כֹּךְ הָוָה לִיה לְאֶתְדַבְּקָא בְּשִׁמְאָלָא) וּבְגִין כֹּךְ, עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לַעֲמוֹד.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב גְּבַעַת שְׁאוּל נָסָה, שְׁאוּל אִמְאִי הָכָא. אֵלָּא בְּגִין דְּהוּא קְטִיל לְכַהֲנֵי, וְגָרִים דְרוּעָא יְמִינָא, לְאֶתְעַקְרָא מִעֲלָמָא. אוּף הָכָא, מַהֲהוּא יוֹמָא, לָא אֶעְבַּר בַּר נֶשׁ כְּהֵהוּא דוּכְתָא, בְּגִין דְּלָא אֶסְתַּבֵּן בְּנַפְשֵׁיהּ. אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִי, וְלָא אֶמְרִית לָךְ דְּלָמָּא גְבַרָא רַבָּא הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) אֲשֶׁרִי אָדָם מַצָּא חֲכָמָה. אֲשֶׁרִי אָדָם,